

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת יואב סגלוביץ'

רון כץ

מיקי לוי

ולדימיר בליאק

אלון שוסטר

רם בן ברק

קארין אלהרר

מטי צרפתי הרכבי

אפרת רייטן מרום

נעמה לזימי

גלעד קריב

מאיר כהן

פ/25/4526

הצעת חוק העונשין (תיקון – התארגנות חמושה אסורה), התשפ"ד–2024

הוספת סעיף 150 א.1. בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, אחרי סעיף 150 יבוא:

"התארגנות חמושה 150 א.1. (א) המחזיק, נושא או מוביל נשק כחלק

אסורה מהתארגנות חמושה אסורה, דינו – מאסר שלוש

שנים.

(ב) בסעיף זה, "התארגנות חמושה אסורה" –
שני אנשים או יותר המחזיקים בנשק, בין ברישיון
ובין שלא ברישיון, ומתאגדים ללא היתר מרשות
מוסמכת לצורך פעולה פומבית של סיוע לכוח
לחימה, כוח לחימה, יחידת אכיפת חוק או שירות
ביטחון, או הכשרה לפעולה כאמור."

דברי הסבר

לנוכח מתקפת הטרור הרצחנית שהתרחשה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), נוצרה פגיעה משמעותית בביטחון ובתחושת הביטחון האישי של אזרחי ואזרחיות ישראל. כשבוע אחר האירועים הותקנו תקנות כלי הירייה (תנאי סף ותבחינים לקבלת רישיון פרטי לכלי ירייה והוראות נוספות), התשפ"ד-2023, אשר הרחיבו באופן משמעותי הזכאות לרישיון לכלי ירייה פרטי בישראל, ואפשרו לעשרות אלפי אזרחים נוספים להחזיק בנשק.

עוד לפני כן, אך ביתר שאת לאחר התפתחויות אלו, נוצרה והתרחבה התופעה של התארגנויות אזרחיות שפועלות באופן עצמאי תוך נשיאת נשק שניתן ברישיון. בחינה של ההתארגנויות האזרחיות החמושות והעצמאיות הללו מעלה שחלקן מוקמות ככיתות כוננות מקומיות או שכונתיות, וחלקן מאוגדות כחלק מהתארגנויות גדולות ומסודרות יותר, אשר מפעילות כראות עיניהן אזרחים חמושים בהיקף מספרי וטריטוריאלי רחב יותר. חלק מהתארגנויות אזרחיות עצמאיות אלו מתואמות ברמה מסוימת עם המשטרה (למשל – היכרות של המשטרה את הפעילות אך ללא תיאום נקודתי) אחרות, ככל הנראה, כלל לא מתואמות.

במדינה דמוקרטית, אין מקום להתארגנויות אזרחיות חמושות ובלתי-מוסדרות. הן חותרות תחת התפיסה הישראלית הממלכתית, לפיה הסמכות לקיום הסדר הציבורי ובטחון הנפש והרכוש במדינה נתונה לרשויות אכיפת החוק והביטחון המוסמכות. התארגנויות אלה, שאינן מוסדרות ומפוקחות על ידי הרשויות, מעלות את החשש לפגיעה בקבוצות שונות באוכלוסייה, בייחוד קבוצות מיעוט וקבוצות מוחלשות, וקיימת סכנה של התלקחות שתצא משליטה בגלל הפעילות האזרחית החמושה. יתרה מזאת, פעילותן של התארגנויות חמושות עצמאיות בצורה שאינה מאורגנת ומתואמת עלולה לפגוע בפעילות ביטחון הפנים של הרשויות בעת אירוע טרור או אירועים פליליים.

לאור האמור לעיל, ועל מנת למנוע את התממשות הפגיעה שתוארה, מוצע לאסור מפורשות בחוק העונשין על התארגנות צבאית חמושה. מטרת איסור זה היא לוודא כי בעלי כלי ירייה יוכלו לפעול יחד, אך ורק במסגרת התארגנויות חמושות שפועלות בתחום ביטחון הפנים, המתנהלות אך ורק בידיעת ובאישור הרשויות, וכפועל יוצא מכך גם מפוקחות על ידן, ולא במסגרות עצמאיות אשר אינן מוסדרות על ידי הרשויות.

אזרחים ואזרחיות המעוניינים לפעול לקידום הביטחון ותחושת הביטחון האישי שלהם ושל סביבתם יוכלו לעשות זאת דרך התנדבות או עיסוק בהתארגנות מוסדרת ומפוקחת על-ידי הרשויות כדוגמת מערך המתנדבים וכיתות הכוננות של המשטרה ושל מג"ב, שירותי שמירה עירוניים וחברות אבטחה פרטיות. יצוין כי התארגנויות חמושות בכלי נשק שאינם חוקיים זוכות למענה במסגרת חוק העונשין וחוקים אחרים כדוגמת חוק המאבק בארגוני פשיעה, תשס"ג – 2003. כמו-כן, יש לציין כי בחוק קיימות עבירות אשר מתמודדות עם ביטויים מסוימים של התופעה. כך למשל, תחת סעיף שכותרתו אימונים צבאיים אסורים, קיים איסור לאמן או להתאמן בנשק או לבצע תרגילים צבאיים במסגרת אסיפה שנתכנסה ללא רשות הממשלה. כמו כן, קיים איסור על השתתפות בתגרה במקום ציבורי, ואיסור להקים מהומה במקום ציבורי באופן שמפר את השלום וללא סיבה סבירה. כאשר מעשים אלו מתבצעים ממניע גזעני או תוך עוינות כלפי ציבור מסוים, מוחמר רף הענישה. אף ההתקהלות עצמה, אם נעשתה למטרה משותפת, גם אם המטרה כשרה, היא אסורה, וזאת כאשר המתקהלים מתנהגים באופן שיוצר אצל סביבתם חשד סביר שיעשו מעשה שיפר את השלום. המתקהלים באופן אסור אשר מפרים את השלום בכך שהם מטילים אימה על הציבור מפרים אף הם את החוק. וכן, מוגדרים בחוק סוגי התאגדות אסורה.

עם זאת, עצם ההתארגנות האזרחית העצמאית, תוך שימוש בכלי ירייה ברישיון, אינה אסורה באופן מפורש. נוכח האמור, מוצע לקבוע איסור פלילי על החזקה, נשיאה או הובלה של נשק כחלק מהתארגנות אסורה. לעניין זה, התארגנות אסורה היא שני אנשים או יותר המחזיקים בנשק, בין ברישיון ובין שלא ברישיון, ומתאגדים ללא היתר מרשות מוסמכת לצורך פעולה פומבית של סיוע לכוח לחימה, כוח לחימה,

יחידת אכיפת חוק או שירות ביטחון, או הכשרה לפעולה כאמור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר ב' התשפ"ד (03.04.2024)